

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Departament Ochrony Przyrody

DOP-WOŚ.053.4.2023.KW
2492549.9581526.7694726
Warszawa, 28-02-2023

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na pismo z dnia 2 lutego 2023 r., w sprawie pojawienia się wilków w Gminie Osieck w powiecie otwockim, przekazuję następujące informacje.

Pomimo, iż wilk *Canis lupus* objęty jest ścisłą ochroną gatunkową na podstawie załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 2183) należy wyraźnie podkreślić, iż obowiązujące obecnie przepisy prawa przewidują możliwość podjęcia działań przeciwdziałających zagrożeniu powodowanemu przez ten gatunek. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.) możliwe jest uzyskanie zezwolenia na odstępstwo od zakazów wobec osobników tego gatunku, w celu wyeliminowania powodowanego zagrożenia – np. na umyślne płoszenie, umyślne przemieszczanie z miejsc regularnego przebywania w inne miejsce czy zabijanie. Zezwolenia wydawane są przez właściwego miejscowo regionalnego dyrektora ochrony środowiska (w zakresie umyślnego płoszenia i przemieszczania), Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (w zakresie umyślnego zabijania) oraz Ministra Klimatu i Środowiska (w przypadku, gdy czynności mają być wykonane na terenie parku narodowego). Zezwolenia takie mogą być wydawane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli wnioskowane działania nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony gatunku chronionego oraz przy spełnieniu jednej z przesłanek indywidualnych, jak na przykład dot. interesu zdrowia lub bezpieczeństwa powszechnego. W przypadku, gdy zagrożenie jest udokumentowane, oraz gdy spełnione są wszystkie przesłanki niezbędne do wydania zezwolenia, nie ma przeciwwskazań, aby zezwolenie takie uzyskać. Niemniej jednak należy zaznaczyć, że ewentualne zezwolenia wydawane są wyłącznie na wniosek podmiotu zainteresowanego uzyskaniem stosownego odstępstwa. Każdy przypadek rozpatrywany jest indywidualnie i podlega wszechstronnej ocenie tak, by eliminowane były jedynie osobniki stwarzające rzeczywiste zagrożenie.

Należy zauważyć, że w przypadku, gdy wilk wykazuje nienaturalne, zagrażające bezpieczeństwu zachowanie, świadczące o chorobie lub zaburzeniach behawioralnych, a wniosek obiektywnie nie może być załatwiony w formie pisemnej, zainteresowany podmiot może uzyskać decyzję ustną (art. 14 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego - Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 z późn. zm.), po rozpatrzeniu wniosku złożonego drogą telefoniczną. W tym celu należy skontaktować się telefonicznie z Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska pod numery podane na stronie internetowej urzędu. Zatem istnieje możliwość szybkiego przeprowadzenia koniecznej eliminacji wilka.

W pozostałych przypadkach, konieczne jest uzyskanie pisemnej decyzji administracyjnej. Z uwagi na priorytetowe traktowanie bezpieczeństwa powszechnego, sprawy takie są rozpatrywane bez zbędnej zwłoki.

Należy przy tym zauważyć, że z uwagi na wzrastającą liczebność populacji wilka, coraz częściej dochodzi do spotkań ludzi z tym gatunkiem, także w okolicach zaludnionych. Dostępne badania pokazują, iż w sąsiedztwie ludzkich siedzib pojawiają się najczęściej wilki młodociane, niedoświadczone. Osobniki te dorastając stają się zdecydowanie ostrożniejsze i rzadziej zbliżają się do domostw. Generalnie zdecydowana większość wilków unika ludzi. Ale wśród wilków, podobnie jak w przypadku wielu innych gatunków zwierząt, są osobniki mniej i bardziej płochliwe.

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że możliwe jest uzyskanie fachowej pomocy, dotyczącej sposobów zabezpieczania przed szkodami wyrządzonymi przez wilki, jak również finansowego wsparcia dla tych przedsięwzięć, udzielanych przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska lub dyrektorów parków narodowych. Finansowe wsparcie (nazwane w ustawie o ochronie przyrody - współdziałaniem) realizowane jest na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych między ww. organem, a osobą zainteresowaną uzyskaniem takiej pomocy. Ponadto dostępne są również publikacje zawierające informacje na temat sposobów zabezpieczania przed szkodami wyrządzanymi przez wilka – np. strona internetowa Lasów Państwowych: <http://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/aktualnosci/co-zrobic-gdy-spotkasz-wilka>. W szczególności warto przywołać zalecenia dotyczące trzymania, zwłaszcza w nocy, psów i kotów w domu lub w dobrze zabezpieczonych kojcach, nie pozostawiania w dostępnym miejscu psiej lub kocięj karmy czy zainstalowanie oświetlenia z czujnikami ruchu w pobliżu miejsc składowania odpadów kuchennych, co może odstraszać wilki. Regionalne dyrekcje ochrony środowiska prowadzą także działania informacyjne w zakresie ekologii i behawioru wilka, sposobów zachowania się w sytuacjach niebezpiecznych, czy wreszcie składania wniosków o odstraszenie lub eliminację osobników zagrażających życiu lub zdrowiu, czy też mieniu.

Jednocześnie, w związku z rosnącą populacją wilka, od kilku lat regionalne dyrekcje ochrony środowiska podejmują działania informacyjne w zakresie ekologii i behawioru tego gatunku, sposobów zachowania się w sytuacjach niebezpiecznych, czy wreszcie składania wniosków o odstraszenie czy eliminację osobników zagrażających życiu lub zdrowiu, czy też mieniu ludności.

Natomiast w kontekście podejmowania działań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa publicznego należy mieć na uwadze fakt, iż zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Wspomniane potrzeby obejmują również sprawy związane z bezpieczeństwem obywateli. Dlatego też zapewnienie bezpieczeństwa lokalnej społeczności spoczywa w głównej mierze na tym organie.

Należy również zauważyć, że na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2022 r., poz. 261, z późn. zm.) stworzono w Polsce system zarządzania kryzysowego, który działa na każdym szczeblu działania administracji publicznej poczynając od szczebla centralnego poprzez wojewódzki, powiatowy, a na szczeblu gminnym kończąc. Kierowanie monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie gminy należy do wójta (burmistrza, prezydenta), na obszarze powiatu do starosty, a na obszarze województwa do wojewody.

To organy właściwe w gminie, powiecie lub województwie zobowiązane są do monitorowania sytuacji, zbierania informacji o ewentualnym zagrożeniu i w razie jego wystąpienia do podejmowania odpowiednich czynności, w tym – jeśli zajdzie taka potrzeba – do występowania do Regionalnego lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, a na terenie parków narodowych do Ministra Klimatu i Środowiska, z wnioskami o zezwolenia na

realizację czynności zakazanych w stosunku do wilka (lub innych zwierząt chronionych, które mogą być niebezpieczne).

Kończąc pragnę podkreślić, iż wszystkie niebezpieczne zdarzenia z udziałem wilków są priorytetowo traktowane przez właściwe organy, a w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia ludzi podejmowane są natychmiastowe i zdecydowane działania, zgodne z obowiązującymi przepisami.

Do wiadomości:
Biuro Kontroli i Audytu w MKiŚ